

Pravidla lezení v pískovcových skalních oblastech v Čechách

Článek 1

Úvod

- (1) Pravidla lezení v pískovcových skalních oblastech v Čechách (dále jen „Pravidla“) se vztahují na pískovcové lezecké objekty na území České republiky s výjimkou pískovcových lezeckých objektů na Moravě.
- (2) Lezci jsou povinni informovat se o případných omezeních platných pro danou skalní oblast či lezecký objekt a řídit se jimi. Zároveň jsou všichni povinni řídit se obecně závaznými předpisy.
- (3) Lezení na lezecké objekty je činností provozovanou na vlastní nebezpečí.

Článek 2

Ochrana přírody

- (1) Povinnosti uložené obecně závaznými právní předpisy a akty orgánů ochrany přírody, jakož i oprávněné pokyny dotčených majitelů pozemků mají přednost před Pravidly.
- (2) Lezci jsou povinni:
 - a) chovat se na lezeckých objektech a v jejich okolí tak, aby nedocházelo k poškozování přírody, dbát na čistotu a pořádek;
 - b) ve zvláště chráněných územích (dále jen "ZCHÚ") s vymezenými lezeckými lokalitami využívat k lezení pouze tyto lokality a přístupové a sestupové trasy, jsou-li určeny;
 - c) řídit se značením umístěným majiteli pozemků, orgány ochrany přírody, správci lesa a dalšími oprávněnými subjekty v místech těmito značeními označených.
- (3) Lezcům je zakázáno:
 - a) jakkoliv měnit povrch skal za účelem úpravy a vytváření chytů a stupů;
 - b) lézt na mokřích a vlhkých skalách, lézt v nevhodné obuvi poškozující skálu;
 - c) při zakládání a odstraňování textilních smyček (dále jen "smyčky") poškozovat skálu a rostliny;
 - d) používat jisticí prostředky poškozující skálu (vklíněnce, frendy, skoby atd.);
 - e) manipulací s lanem poškozovat třením povrch skal; lezecké cesty nesmí být zdolávány styly On Sight (OS), Rotpunkt (RP), Toprope (TR) atd., pokud by přitom mohlo dojít k poškození skály třením lana.

Článek 3

Fixní jištění

- (1) Fixní jištění a slaňovací body zanechané ve skále, jakož to i způsob jejich osazení, musí odpovídat příslušným normám ČSN (EN), technickým listům příslušného výrobce a požadavkům Bezpečnostní komise ČHS pro danou oblast a daný typ skály.
- 2) Oblastní vrcholová komise (dále jen „OVK“) je oprávněna určit (konkretizovat) typ fixního jištění s ohledem na tvrdost materiálu, či místní tradici v oblasti.

(3) Údržbu fixního jištění a slaňovacích bodů zajišťuje OVK prostřednictvím správců skal jako odborný orgán ČHS na základě vlastních zjištění, či z podnětu lezců.

(4) Lezci jsou povinni chovat se k fixním jištěním a slaňovacím bodům šetrně, zejména při lezení s horním jištěním (TR) používat v posledním jištění (vratném bodu), pokud toto není vybaveno karabinou trvale, vlastní karabiny a po ukončení lezení slanit.

(5) Lezci jsou povinni informovat příslušného správce skal nebo příslušnou OVK, zjistí-li anebo mají-li podezření, že fixní jištění či slaňovací bod nebo jejich osazení je vadné. Stejně postupuje lezec při zjištění poškození nebo nebezpečí poškození důležitého přírodního jištění.

(6) Po schválení cesty příslušnou OVK není dovoleno fixní jištění přidávat, přemísťovat nebo ubírat, vyjma provádění údržby. Výjimky z tohoto zákazu pro jednotlivé případy povoluje příslušná OVK, pokud jsou odůvodněné.

(7) Fixní jištění a slaňovací body nesmí být použity k outdoorovým aktivitám, např. přelánění, slack line, apod.

Článek 4

Pravidla sportovního lezení

4.1 Všeobecný princip

Sportovní lezení v pískovcových oblastech se řídí principem „volného lezení“ bez použití umělých pomocných prostředků. Lezec postupuje po skále pouze pomocí použití vlastní tělesné síly na přirozených záchytných bodech.

4.2 Jisticí a pomocné prostředky

(1) K jištění smí být použito lano, smyčky, fixní jištění a slaňovací kruhy.

(2) Použití chemických a minerálních látek, které by měly sloužit ke zvýšení tření na skalách (např. magnesium), není součástí dlouhodobé tradice pískovcového lezení a snižuje sportovní hodnotu výstupu. Je považováno za nevhodné především v oblastech vnímaných jako klasické, v cestách nižší obtížnosti (do IXa) a u výstupů vzniklých před rokem 1980. OVK mohou rozhodnout o úplném zákazu použití chemických a minerálních látek v dané skalní oblasti.

(3) Použití umělých pomocných prostředků, které by lezci pomohly ve výstupu, je nesporné. Patří sem použití všech jisticích prostředků jako chytu či stupu, používání žebříků, stromů, dopravených klád, kmenů stromů, házení lana a tažení lanem.

4.3 Použití lana

Lano slouží při sportovním výstupu výlučně k jištění. Všechny způsoby použití lana, kterými by byl lezec ve svém pohybu podporován, nejsou přípustné.

4.4 Použití smyček

K jištění lezce lze založit smyčky. Tyto musí být založeny bezprostředně na skále nebo na jiných přirozených záchytných bodech, např. stromu. Bude-li smyčka použita k odpočinku či dobírání, musí se v lezení pokračovat opět z pozice, ve které bylo přerušeno, to znamená na posledních použitých chyttech a stupech. Všechny smyčky se po ukončení lezení odstraní.

4.5 Použití fixních jištění

(1) Fixní jištění slouží k jištění lezce. Jejich použití k podpoře pohybu lezce je nespportovní. Užití pomocných prostředků (šáhlo, nahazování smyčky...), které slouží k zavěšení lana na fixní jištění, se považuje také za nespportovní. Dojde-li na fixním jištění k přerušení lezení, musí lezec při dalším postupu pokračovat ze stejného místa, ve kterém k přerušení došlo.

(2) Fixní jištění sousedních nebo křížujících se cest a slaňovací kruhy smí být použity pouze tehdy, pokud jich použil k jištění prvovýstupce a uvádí-li to v popisu cesty.

4.6 Postranní jištění (tzv. schwebe)

Použití postranního jištění (tzv. schwebe), s výjimkou výstupů uskutečněných před 1.5.1968, je zakázáno.

4.7 Stavění

(1) Použití způsobu stavění vlastní silou (tzv. saské stavění) je povoleno, použití způsobu stavění ze sedačky (od fixního jištění), je zakázáno. Příslušná OVK může rozhodnout o úplném zákazu použití stavění vlastní silou nebo naopak s ohledem na charakter výstupu povolit způsob stavění ze sedačky v dané skalní oblasti.

(2) Pokud dojde k prvnímu přezení bez stavění, je povinností oznámit tuto skutečnost příslušné OVK spolu s návrhem obtížnosti tohoto místa.

4.8 Zápisy do vrcholové knihy

(1) Vrcholové knihy slouží pouze k zápisu provedených výstupů.

Článek 5

Prvovýstupy

5.1 Právo na prvovýstupy

(1) Pokud lezec z jakéhokoliv důvodu zahájený prvovýstup (projekt) nedokončí, je povinen jej vyznačit, a to viditelně založenou smyčkou s dlouhými konci nebo smyčkou umístěnou do již osazeného fixního jištění. Tato označení nesmí být jinými lezci odstraněna. Zahájení prvovýstupu (projektu) se musí nahlásit do 4 týdnů od zahájení příslušné OVK.

(2) Nárok na dokončení prvovýstupu trvá 2 roky po prvním pokusu. Poté smí v započatém výstupu pokračovat každý lezec.

(3) V případě porušení Pravidel v průběhu pokusu o prvovýstup ztrácí lezec svůj nárok na jeho dokončení.

5.2 Příprava prvovýstupu, prohlídka trasy

(1) Není přípustné prostupovat cestu před prvovýstupem nejprve způsobem odporujícím Pravidlům nebo se zajištěním shora nebo zkoumat možnosti ze slánění záměrně vedeného do míst plánovaného prvovýstupu.

(2) Před prvovýstupem je lezec povinen seznámit se v terénu se stavbou věže či masivu a svůj záměr náležitě promyslet. Tam, kde je to stanoveno, si musí vyžádat předchozí souhlas příslušné OVK. Pokud je to stanoveno, tak i příslušného orgánu ochrany přírody.

5.3 Chování při prvovýstupech

- (1) Pravidla musí být dodržena i při prvovýstupech. Realizace každého pokusu musí probíhat od nástupu, tedy zdola. Prvovýstupy a jejich varianty se zásadně realizují až k vrcholu.
- (2) V případě nových cest či variant nesmí dojít u ostatních cest k ovlivnění jejich historicky daného průběhu ani jejich charakteru.
- (3) Vzdálenost nové cesty nebo varianty od sousední musí být minimálně 3 metry. Výjimka je možná jenom tam, kde není možný přechod z jedné do druhé, nebo kde se dvě cesty křížují.
- (4) Předchozí umístění jištění, např. pomocí slanění, křížování nebo s jištěním ze shora není přípustné.

5.4 Umístění fixních jištění

- (1) Fixní jištění se osazuje z pozice čistého lezení nebo prvovýstupce může použít jako záchytné body v souladu s Pravidly založenou smyčku, závěsné háčky a max. dva navrtáváky, ve kterých visí.
- (2) Fixní jištění musí být osazeno co nejbližší k záchytnému bodu (navrtáváku, smyčce, závěsnému háčku, maximální vzdálenost je 30 cm.
- (3) Každé fixní jištění je nutno umístit tak, aby bylo z lezecké pozice bezproblémově dosažitelné, a to i lezcem menší postavy. Vzdušnou čarou měřená vzdálenost mezi dvěma fixními jištěními jedné cesty nesmí být kratší než 3 metry. V cestě může být tato vzdálenost zkrácena až na 2 metry, a to jen jednou. Vzdálenost 3 metry se musí dodržet také mezi fixním jištěním dvou sousedních cest, pokud jsou blízko sebe nebo se křížují či na sebe navazují. Výjimky pro jednotlivé případy může povolit příslušná OVK.
- (4) Použita smí být pouze fixní jištění, jejichž pevnost a míry odpovídají příslušným normám ČSN (EN), technickým listům příslušného výrobce a požadavkům Bezpečnostní komise ČHS pro danou oblast a daný typ skály. Pokud je fixní jištění umístěno pouze provizorně, není cesta považována za dokončený prvovýstup a lezec je povinen jí označit v souladu s čl. 5.1 odst. 1. Za tímto účelem smí být fixní jištění po ukončení prvovýstupu dosaženo slaněním nebo s jištěním ze shora a staré fixní jištění smí být použito jako záchytný bod. To samé platí, pokud byl prvovýstup jištěn na navrtáváku. Díry na fixní jištění, do kterých nebylo žádné zatlučeno, a díry po vyměněních fixních jištěních se musí okamžitě uzavřít.
- (5) Dojde-li při prvovýstupu k použití nebo křížování existujícího výstupu, nesmí se v něm provádět žádné změny v umístění fixních jištění.

5.5 Hlášení dokončených prvovýstupů

- (1) Provedené prvovýstupy se hlásí příslušné OVK písemně ve lhůtě 4 týdnů od dokončení prvovýstupu. Hlášení musí obsahovat:
 - skalní oblast;
 - jméno nebo návrh jména nového lezeckého objektu;
 - návrh názvu nové cesty;
 - stupeň obtížnosti (buď AF nebo AF a RP);
 - jméno a příjmení všech účastníků v pořadí na laně při dosažení vrcholu, při střídavém vedení jsou prvolezci spojeni písmenem „a“;
 - způsob jištění (např. jištěn ze zdola, samojištění);
 - adresu, sportovní oddíl prvolezce(ů);
 - datum;
 - přesný popis cesty pokud možno i s nákresem výstupu;

- použité jištění, včetně dodatečně osazených; v případě špatného jištění i „psychickou“ náročnost.

(2) Nahlášením prvovýstupce potvrzuje provedení prvovýstupu v souladu s Pravidly.

(3) Prvovýstupy, které nebudou hlášeny příslušné OVK, nebudou uznány.

5.6 Prověření a hodnocení prvovýstupů

(1) Prvovýstupy projednává a prověřuje příslušná OVK, která rozhodne jejich uznání či neuznání, jakož i o zrušení, nejpozději do 12 měsíců od doručení písemného oznámení o prvovýstupu.

(2) OVK prověří všechny údaje a případně se na místě samém přesvědčí, zda byl prvovýstup uskutečněn podle Pravidel. Poté rozhodne o uznání nebo neuznání, případně o zrušení prvovýstupu. Rozhodnutí o neuznání či zrušení prvovýstupu musí být s odůvodněním písemně sděleno prvovlezci do 14 dnů od rozhodnutí.

(3) Zruší-li OVK prvovýstup, rozhodne o tom, zda osazené fixní jištění má být odstraněno a do kdy (zpravidla do 1 roku), nebo zda bude ponecháno. Fixní jištění je povinen odstranit prvovýstupce na své náklady. Pokud tak neučiní, zajistí odstranění fixního jištění OVK na náklady prvovýstupce.

(4) Proti rozhodnutí OVK o neuznání nebo zrušení prvovýstupu se může prvovýstupce do 2 měsíců odvolat k Centrální vrcholové komisi. Ta rozhodne o prvovýstupu do 6 měsíců od obdržení odvolání s konečnou platností. Své rozhodnutí spolu s odůvodněním písemně sdělí prvovýstupci.

(5) OVK eviduje platné prvovýstupy včetně veškeré dokumentace.

5.7 Zákazy prvovýstupů

Příslušná OVK má právo uzavřít lezecké objekty a oblasti nebo jejich části pro provádění dalších prvovýstupů. Pokud byly v těchto případech prvovýstupy již započaty, mají autoři nárok na jejich dokončení. Všechny tyto prvovýstupy musí být předloženy příslušné OVK k evidenci.

Článek 6

Stupnice obtížnosti a lezecké styly

(1) K lezení na pískovcových skalách v Čechách se používá Saská stupnice, která začíná stupněm obtížnosti I a je směrem nahoru otevřená. Stupně obtížnosti od VII výše jsou dále rozdělené připojením písmen "a", "b" a "c", čímž dochází k dalšímu rozdělení na nižší a vyšší obtížnost. V některých oblastech se písmeno "a" nepoužívá, proto jsou např. stupně VII a VIIa rovnocenné.

(2) Stupnice přeskoků se používá k ohodnocení skoků. Zahrnuje stupně obtížnosti 1 až 5. Obtížnost navazujících jednotlivých částí cest před nebo po skoku se udává dodatečně podle příslušné stupnice.

(3) Stupeň obtížnosti lezecké cesty udává míru náročnosti lezeckého umění a síly, které jsou zapotřebí k výstupu za normálních podmínek. Stanovuje se podle nejobtížnějšího místa, resp. podle počtu obtížných míst. V případě variant se posuzuje celý výstup. Mimořádně těžké, špatně jištěné nebo lámavé cesty mohou být označeny "!" nebo slovní poznámkou (náročný, křehký, nejištěný, apod.).

Článek 7

Další pravomoci OVK

- 1) Příslušné OVK mohou Pravidla zpřísnit, nebo mohou udělit výjimky tam, kde je to v Pravidlech výslovně uvedeno. OVK musí o zpřísnění neprodleně informovat Centrální vrcholovou komisi, která zajistí dostupnost těchto informací pro členy ČHS.
- 2) Příslušné OVK mohou také vydat omezení k:
 - a) provozování některých lanových aktivit (přelanění atd.);
 - b) lezení cest s horním jištěním (TR)

Článek 8

Dohled nad dodržováním Pravidel

- (1) Dohled nad dodržováním těchto pravidel přísluší všem lezcům, kteří jsou povinni upozornit na jejich porušování místní OVK, případně správce skal.

Článek 9

Platnost Pravidel a přechodné ustanovení

- 1) Pravidla v tomto znění byla schválena Výkonným výborem ČHS dne 26.1. 2013. Tímto dnem pozbývají platnosti Pravidla lezení v pískovcových skalních oblastech v Čechách schválená valnou hromadou dne 21.3. 2009.
- 2) Prvovýstupy prokazatelně zahájené před účinností těchto Pravidel se dokončí podle úpravy Pravidel z roku 2009. Pokud však bude platná úprava Pravidel pro lezce příznivější, než úprava předchozí může prvovýstup dokončit podle nové úpravy.

Příloha č. 1 Horolezecké značky

Přístupové horolezecké cesty jsou zpravidla vyznačeny na skalách jen malými max. 7 cm velkými šípkami s bílou výplní.

Směr povolené trasy horolezecké činnosti.

Vymezení povolené trasy.

Horolezecká činnost povolena v obou směrech od pruhem vyznačené linie.

Zákaz horolezecké činnosti.

Vymezení zákazu horolezecké činnosti.

Časové omezení zákazu horolezecké činnosti.

VII - XII